Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2025)0104

Politika konkurence – letno poročilo za leto 2024

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 8. maja 2025 o politiki konkurence – letno poročilo za leto 2024 (2024/2079(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti členov od 101 do 109,

– ob upoštevanju publikacije Ursule von der Leyen z dne 18. julija 2024 z naslovom *Europe's choice – Political guidelines for the next European Commission 2024–2029* (Evropa pred izbiro: politične usmeritve naslednje Evropske komisije za obdobje 2024–2029),

– ob upoštevanju poročila Maria Draghija z dne 9. septembra 2024 z naslovom *The future of European competitiveness* (Prihodnost evropske konkurenčnosti),

– ob upoštevanju poročila Enrica Lette z dne 18. aprila 2024 z naslovom *Much more than a market* (Veliko več kot trg),

– ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča 21/2024 z dne 23. oktobra 2024 z naslovom Državna pomoč v času krize – Hiter odziv, vendar pomanjkljivo spremljanje s strani Komisije in nedosleden okvir za podporo ciljem industrijske politike EU,

– ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (Uredba ES o združitvah)[1],

– ob upoštevanju člena 11 PDEU, ki določa, da je treba zahteve varstva okolja vključevati v opredelitve in izvajanje vseh politik in dejavnosti EU zaradi spodbujanja trajnostnega razvoja,

– ob upoštevanju člena 3 Sklepa (EU) 2022/591 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. aprila 2022 o splošnem okoljskem

[1] UL L 24, 29.1.2004, str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj.

akcijskem programu Unije do leta 2030[1], v katerem je določeno, da bi bilo treba okolju škodljive subvencije, zlasti subvencije za fosilna goriva, brez odlašanja postopno odpraviti,

– ob upoštevanju sodb Sodišča Evropske unije z dne 3. septembra 2024 v zadevi C-611/22 P, Illumina/Komisija[2], z dne 10. septembra 2024 v zadevi C-465/20 P, Evropska komisija/Irska in drugi[3] in z dne 10. septembra 2024 v zadevi C-48/22 P (Google in Alphabet/Komisija)[4],

– ob upoštevanju poročila Komisije iz junija 2024 z naslovom *Protecting competition in a changing world – Evidence on the evolution of competition in the EU in the last 25 years* (Zaščita konkurence v spreminjajočem se svetu – dokazi o razvoju konkurence v EU v zadnjih 25 letih),

– ob upoštevanju študije o vlogi trgovcev z blagom pri oblikovanju kmetijskih trgov, ki jo je novembra 2024 objavil njen tematski sektor za strukturno in kohezijsko politiko,

– ob upoštevanju poročila Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (ESMA) z dne 20. decembra 2023 z naslovom *CRA Market Share Report*: *2023 edition* (Poročilo o tržnem deležu bonitetnih agencij, izdaja 2024),

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (A10-0071/2025),

A. ker so zaradi trenutnih zahtevnih gospodarskih, podnebnih in geopolitičnih razmer, za katere sta značilni negotovost in nepredvidljivost, potrebni prenovljen pristop k evropski konkurenčnosti in konkretne strategije za spodbujanje gospodarske rasti;

B. ker ustrezno izvrševanje okvira politike konkurence EU vodi k nižjim cenam, višji kakovosti, večji izbiri za potrošnike, hitrejšim inovacijam ter pravičnejšemu in odpornejšemu gospodarstvu ter ščiti pogoje za vstop gospodarskih subjektov na notranji trg ter preprečuje zlorabe prevladujočega položaja, monopole in prakse, ki izkrivljajo notranji trg;

---

1 UL L 114, 12.4.2022, str. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.

2 Sodba Sodišča z dne 3. septembra 2024, Illumina/Komisija, C-611/22 P, ECLI:EU:C:2016:677.

3 Sodba Sodišča z dne 10. septembra 2024, Evropska komisija/Irska in drugi AG, C-465/20 P, ECLI:EU:C:2024:724.

4 Sodba Sodišča z dne 10. septembra 2024, Google in Alphabet/Komisija, C-48/22 P, CLI:EU:C:2024:726.

C. ker je v Draghijevem poročilu poudarjeno, da ima EU široko zastavljeno in razvejano bazo industrijskih inovacij in pri tem veliko primerjalno prednost na področju zelenih tehnologij, da pa si mora še naprej prizadevati za ohranitev te prednosti; ker je v zvezi s tem bistveno, da se v politiko konkurence vključijo podnebni in okoljski vidiki; ker je v poročilu Enrica Lette navedeno, da je eden od glavnih razlogov, zakaj konkurenčnost Evrope upada, to, da EU v finančnem in energetskem sektorju ter sektorju elektronskih komunikacij ni dovolj vključena;

D. ker bi lahko politika konkurence EU prispevala k povečanju odpornosti notranjega trga ter dosegi ciljev evropskega zelenega dogovora, digitalnega kompasa do leta 2030 in kompasa za konkurenčnost, za kar sta bistvena mednarodna izmenjava in sodelovanje;

E. ker morajo Komisija in nacionalni organi, pristojni za konkurenco, delovati nepristransko in objektivno, da bi ohranili verodostojnost politike konkurence EU; ker je izjemnega pomena, da so nacionalni organi, pristojni za konkurenco, politično neodvisni, če naj bo politika konkurence neodvisna in kredibilna;

Splošne ugotovitve

1. meni, da je namen konkurenčnega prava EU zaščita pred prekomerno koncentracijo in kopičenjem tržne moči, ter ponovno poudarja vlogo politike konkurence pri spodbujanju učinkovitosti, inovacij in rasti, ustvarjanju enakih konkurenčnih pogojev in varstvu potrošnikov, saj zagotavlja, da trgi ostajajo konkurenčni in učinkoviti, dinamični in inovativni ter da se na njih nudijo visokokakovostni proizvodi in storitve po poštenih cenah in z večjo izbiro;

2. ponovno poudarja, da bi morala politika konkurence prispevati k vsem politikam EU, zlasti na področju trajnostnosti, energije, obrambe in digitalizacije; pozdravlja zavezanost Komisije novemu okviru državne pomoči, ki bo dopolnjeval dogovor o čisti industriji, da bi zagotovili konkurenčnost z mobilizacijo potrebne javne podpore za energetski prehod, da bi razogljičili industrijo EU in hkrati zagotovili, da to ne bo oviralo inovacij, zvišalo cen in zmanjšalo konkurence na notranjem trgu; ponovno poudarja, da državna pomoč ne bi smela izkrivljati poštene in učinkovite konkurence;

3. poudarja, da svetovna moč in pomen enotnega trga EU ne izhajata le iz njegove notranje in zunanje konkurenčnosti, temveč tudi iz njegove zmožnosti, da določa skupne standarde in zagotavlja teritorialno kohezijo; ugotavlja, da bi morali oblikovalci politik hkrati ustrezno upoštevati mednarodni regulativni in tržni razvoj, ter poziva Komisijo, naj si prizadeva za stalen dialog in sodelovanje na mednarodni ravni, tudi prek sporazumov o sodelovanju druge generacije, ki omogočajo učinkovitejšo izmenjavo informacij med

organi, pristojnimi za konkurenco, in vpliv na politiko konkurence na svetovni ravni; poudarja pomen Evropske mreže za konkurenco in poziva Komisijo, naj v zvezi s tem da prednost trajnemu konstruktivnemu dialogu in sodelovanju na mednarodni ravni; poziva k usklajevanju med nacionalnimi organi, pristojnimi za konkurenco, da bi zagotovili enotno uporabo pravil o konkurenci, in poudarja, da je treba okrepiti sodelovanje med protimonopolnimi in drugimi sektorskimi regulatorji;

Konkurenčna Unija

4. podpira zavezo Komisije, da bo vlagala v trajnostno konkurenčnost; pozdravlja poudarek iz Draghijevega poročila na inovacijah, naložbah, povezovanju trgov, razogljičenju in odpornosti ter osredotočenost poročila Enrica Lette na povezovanju, avtonomiji in solidarnosti; je naklonjen politikam, ki spodbujajo inovacije, konkurenčnost ter trajnostno in vključujočo rast;

5. poudarja, da je za spodbujanje konkurenčnosti potrebna usklajena, ciljno usmerjena in resnično evropska industrijska politika; ugotavlja, da to ne sme povzročiti prevladujočega položaja na trgu ali njegove zlorabe, izkrivljanja cen ali gospodarske neučinkovitosti in poudarja, da so potrebni učinkoviti postopki nadzora nad združitvami;

6. meni, da bi morala biti vsaka dodeljena državna pomoč skladna s cilji politike EU; je seznanjen z namero Komisije, da zagotovi smernice o združljivosti državne pomoči z vprašanji inovacij, podnebja in gospodarske varnosti, pa tudi z njenimi ukrepi za zmanjšanje in postopno odpravo subvencij za fosilna goriva v okviru dogovora o čisti industriji, ter spodbuja države članice, naj razmislijo o uvedbi dodatnih pogojev za prejemanje državne pomoči; poziva, naj se podjetjem, ki uporabljajo davčne oaze zunaj EU, prepove prejemanje državne pomoči, poziva Komisijo, naj razišče, zakaj mehanizmi za vračilo sredstev niso usklajeni;

7. je seznanjen s poročilom Komisije, v katerem je navedeno, da so se tržna koncentracija, pribitki in dobički v zadnjih 25 letih povečali, dinamika industrije pa se je kljub dejavnemu izvrševanju konkurenčnega prava zmanjšala; ugotavlja tudi, da je bilo ugotovljeno, da je povečanje pribitkov posledica prerazporeditve tržnega deleža k največjim podjetjem; ugotavlja tudi, da je šibka raven konkurence močno negativno vplivala na potrošnike, kupno moč in konkurenčnost podjetij v EU ter splošno gospodarsko rast; opozarja, da bi se morala uporaba konkurenčnega prava osredotočiti na zagotavljanje odprtih in konkurenčnih trgov brez protikonkurenčnih praks;

8. poudarja, da se državna pomoč vse pogosteje izrablja za podporo ciljem industrijske politike; opozarja, da takšna pomoč, kot jo dovoljuje člen 107(3)(c) PDEU, ne sme negativno vplivati na

trgovinske pogoje ali skupne interese; je seznanjen z različnimi fiskalnimi zmožnostmi držav članic in opozarja, da se zaradi razdrobljene državne pomoči oblikujejo neenaki konkurenčni pogoji; poziva Komisijo, naj spremlja te učinke in zagotovi celovitost enotnega trga, kar je mogoče doseči s skupnim finančnim instrumentom za evropsko industrijsko politiko, kot je Evropski sklad za konkurenčnost, kot je predlagala predsednica Komisije Ursula von der Leyen v svojih političnih usmeritvah; poziva Komisijo in države članice, naj ne sodelujejo v natečaju za subvencije, ki le zaostruje izkrivljanje trga, zlasti kadar se financirajo neučinkovita podjetja; ugotavlja, da z začasnimi okviri državne pomoči nismo preprečili nadaljnje razdrobljenosti te pomoči, in ugotavlja, da sta 77 % priglašene državne pomoči prispevali zgolj dve državi članici; v skladu s priporočili Evropskega računskega sodišča poziva k strožjemu spremljanju priglasitve državne pomoči ter okrepljenemu poročanju o državni pomoči in preglednosti;

9. poudarja pomen pomembnih projektov skupnega evropskega interesa za financiranje projektov v EU s čezmejno razsežnostjo; poudarja, da bi morali imeti pomembni projekti skupnega evropskega interesa resnično dodano vrednost EU, kar pomeni, da bi morali pozitivno vplivati na več kot eno državo članico; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da bodo vse tovrstne priglasitve državne pomoči zaključene najkasneje v šestih mesecih;

10. je seznanjen z oceno iz Draghijevega poročila, da potrebujemo dodatnih 800 milijard EUR na leto, če želimo zaščititi našo konkurenčnost v EU; priznava pomen znatnih javnih in zasebnih naložb v zvezi s tem; poudarja, da mora biti proračun EU v ta namen ustrezno opremljen; meni, da je dokončna vzpostavitev unije prihrankov in naložb pomembna za mobilizacijo zasebnih naložb, odpravo razdrobljenosti notranjega trga in podporo industrijski strategiji EU; priznava, da so nujno potrebne reforme ter učinkovito izvajanje treh področij delovanja, opredeljenih v Draghijevem poročilu: (i) premostitev inovacijske vrzeli v primerjavi z ZDA in Kitajsko; (ii) skupni načrt za razogljičenje in konkurenčnost za pospešitev energetskega prehoda in zmanjšanje stroškov energije; ter (iii) povečanje varnosti in zmanjšanje odvisnosti;

11. pozdravlja zaščito enakih konkurenčnih pogojev na evropskih trgih ter zaščito evropskih podjetij in njihovih delavcev s protidampinškimi ukrepi, ki odpravljajo izkrivljajočo tujo državno pomoč; poziva Komisijo, naj hitro uporabi razpoložljive trgovinske instrumente za javna naročila in tuje subvencije, da bi preprečila nepošteno konkurenco na notranjem trgu;

Prednostne naloge pri izvrševanju

12. opaža spremembe v poslovnih praksah in poudarja upad števila kartelnih zadev; vendar opozarja na nove oblike škodljivega

ravnanja, kot sta tajno dogovarjanje in algoritemsko nedovoljeno dogovarjanje, ter poudarja, da je treba prednostne naloge izvrševanja uskladiti z razvojem na tem področju;

13. je seznanjen s predlogom iz Draghijevega poročila o „novem orodju za konkurenco“ kot prožnem orodju za preiskavo trga, namenjenem reševanju strukturnih težav konkurence, ki niso posledica protikonkurenčnih sporazumov ali zlorabe prevladujočega položaja, in uvedbi v prihodnost usmerjenih strukturnih ali vedenjskih ukrepov na celotnem trgu, vključno z zmanjšanjem vstopnih ovir za konkurente, s čimer bi se povečala konkurenčnost, spodbudili bi inovacije in zaščitili šibkejše potrošnike; poziva Komisijo, naj analizira, kako bi to orodje dopolnjevalo obstoječi okvir za sektorske preiskave;

14. opozarja, da je Komisija v skladu s Pogodbo pooblaščena za obravnavanje izkoriščevalskih zlorab;

15. priznava, da obstaja pravna podlaga za strukturne ukrepe proti zlorabi prevladujočega položaja na trgu; se zaveda, da pravila EU o konkurenci določajo, da bi bilo treba strukturne ukrepe uporabiti le kot zadnjo možnost, če so se vedenjski ukrepi izkazali za neučinkovite, vendar obžaluje nepripravljenost Komisije, da bi prevladujoči položaj na trgu obravnavala s strukturnimi ukrepi; ponovno poziva k boljši uporabi strukturnih ukrepov in prenehanju prevlade, ki se daje vedenjskim ukrepom, ter spodbuja nadaljnja prizadevanja za okrepitev njihove uporabe, kjer je to potrebno; poziva Komisijo, naj bolje uporabi instrument začasnih ukrepov, da bi preprečila ravnanje, ki bi lahko močno škodovalo konkurenci, zlasti v zvezi z dinamičnimi in hitro razvijajočimi se trgi, kot so digitalni trgi;

16. pozdravlja dejstvo, da Komisija, izvoljena za obdobje 2024–2029, stanovanjsko problematiko obravnava kot prednostno nalogo; poziva Komisijo, naj oceni, kako načela konkurence EU vplivajo na opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena; jo poziva, naj oceni položaj socialnih storitev splošnega pomena in izjeme za storitve splošnega gospodarskega pomena za cenovno dostopna stanovanja;

17. poudarja, da je državna pomoč zelo pomemben instrument za zmanjšanje gospodarskega razkoraka med bolj razvitimi regijami EU in otoškimi območji, celinskimi območji, najbolj oddaljenimi regijami in gospodarsko šibkejšimi območji; opozarja, da je omogočanje državne pomoči v okviru storitev splošnega gospodarskega pomena še vedno bistveno za preživetje teh območij, zlasti v okviru državne podpore, namenjene povezljivosti, in zagotavljanja drugih osnovnih storitev za skupnosti, ki prebivajo v izoliranih, oddaljenih ali obrobnih regijah EU; poziva Komisijo, naj preuči možnosti za večjo prožnost pri zagotavljanju financiranja tem regijam;

18. je seznanjen z nedavno sodbo Sodišča Evropske unije o ugotovitvi, da ena država članica direktive o Evropski mreži za konkurenco+ ni prenesla v nacionalno zakonodajo; poudarja, kako pomembno je prenesti direktivo o Evropski mreži za konkurenco+; poziva vse države članice, naj zagotovijo ustrezno izvajanje te direktive;

Združitev in protimonopolna politika

19. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Sodišče Evropske unije razlagalo člen 22 uredbe ES o združitvah v zadevi C-611/22 P (*Illumina/Komisija*) in preklicalo pristop Komisije, po katerem je smela sprejemati napotitve poslov, ki jih ni bilo treba priglasiti; priznava, da uredba ES o združitvah Komisiji ne zagotavlja zadostnih orodij za obravnavanje ubijalskih prevzemov; je trdno prepričan, da učinek sklepov o združitvah na notranji trg upravičuje vključitev pravne podlage za enotni trg v uredbo ES o združitvah, z namenom polne vključenosti obeh sozakonodajalcev, podobno kot v akt o digitalnih trgih; poziva Komisijo, naj od držav članic, ki imajo ali lahko uveljavljajo ustrezno pristojnost, zahteva, da preučijo morebitne morilske prevzeme glede na svoje nacionalne zakone o nadzoru nad združitvami in te posle še naprej napotujejo v skladu s členom 22 uredbe ES o združitvah; poziva Komisijo, naj preuči možnost pregleda uredbe ES o združitvah, da bi lahko preučila združitve, ki ne dosegajo pragov EU ali nacionalnih pragov, ne glede na zadevne sektorje;

20. ugotavlja, da je od začetka veljavnosti uredbe ES o združitvah leta 2004 Komisija blokirala 0,7 % priglašenih združitev ali pa so bile po preiskavi umaknjene;

21. ugotavlja, da za odkrivanje vseh primerov, ki bi jih morali pregledati organi, pristojni za konkurenco, zgolj pragovi prometa iz uredbe ES o združitvah morda niso dovolj; opozarja na prakse, ki jih uporabljajo prevladujoča podjetja, da bi se izognila formalnim preiskavam, kot je vse večja uporaba „partnerstev“ v sektorju umetne inteligence, kar prav tako kaže, da je potreben pregled uredbe EU o združitvah;

22. pozdravlja predlog iz Draghijevega poročila o „obrambi inovacij“ v primerih, ko se z združitvijo povečajo možnosti in spodbude za inovacije, ter poziva Komisijo, naj analizira in nadalje razvije ta koncept; poleg tega poziva, naj se upoštevajo zadeve javnega interesa, kot je učinek na delavce;

23. poziva Komisijo, naj opredeli nacionalne ovire, ki bi ji lahko preprečile, da bi pri analizi združitev trg EU štela kot trg z večjo veljavo; poziva Komisijo, naj predloži zakonodajni predlog za odpravo teh ovir; ugotavlja, da je treba pri odločanju o opredelitvi upoštevnega trga v primerih konkurence in nadzora nad združitvami skrbno analizirati mednarodno okolje; poziva Komisijo, naj pri konsolidaciji v EU uporablja v prihodnost usmerjen pristop, kot je

predlagano tudi v poročilih Maria Draghija in Enrica Lette, pri čemer naj upošteva, da ima obseg strateški pomen in da spodbuja konkurenco in ugodne naložbene pogoje v nekaterih sektorjih ter tako spodbuja inovacije in dolgoročno konkurenco;

24. poziva k posodobitvi okvirov za ocenjevanje združitev, da bodo odražali stvarnost digitalnega gospodarstva, v kateri se lahko tržna moč na jasno opredeljenih trgih manifestira na načine izven tradicionalnega tržnega deleža; podpira razvoj naprednih metodologij za analizo prevladujočega položaja na podlagi podatkov in mrežnih učinkov, pri čemer poudarja ključno vlogo izbire potrošnikov pri izbiri digitalnih storitev in naprav; spodbuja Komisijo, naj okrepi mehanizme, ki omogočajo interoperabilnost med storitvami in napravami ter spodbujajo inovacije in konkurenco v digitalnem ekosistemu; poziva Komisijo, naj hitreje izvaja veljavne obveznosti glede interoperabilnosti za storitve sporočanja v skladu z aktom o digitalnih trgih in veljavne obveznosti glede interoperabilnosti za ponudnike storitev v oblaku v skladu z aktom o podatkih ter naj začne delo v zvezi z revizijo akta o digitalnih trgih, načrtovano za maj 2026; poziva Komisijo, naj izvaja obstoječe obveznosti glede interoperabilnosti iz akta o digitalnih trgih in naj preuči možnost razširitve teh obveznosti na spletne storitve družbenega mreženja; podpira Komisijo pri tem, da pri ocenjevanju združitev, pri katerih bi se s širitvijo na sosednje trge okrepil prevladujoči položaj tudi na osrednjem trgu prevzemne družbe, v večji meri upošteva morebitno škodo za konkurenco;

25. poziva Komisijo, naj obravnava pretirano dolge protimonopolne preiskave, med katerimi podjetja še naprej izkoriščajo svoje protikonkurenčne prakse; poziva Komisijo, naj določi ustrezne časovne omejitve za protimonopolne zadeve in zagotovi učinkovito spremljanje sprejetih odločitev; poziva Komisijo, naj sprejme dodatne začasne ukrepe, da bi preprečili ravnanje, ki bi lahko močno škodovalo konkurenci, zlasti v zvezi z dinamičnimi in hitro razvijajočimi se trgi, kot so digitalni trgi;

Sektorske politike

26. pozdravlja dve prelomni sodbi Sodišča iz septembra 2024, ki potrjujeta trditev Komisije, da irski davčni dogovor z družbo Apple pomeni nezakonito državno pomoč in da je družba Google zlorabila svoj prevladujoči položaj in tako kršila Pogodbi; ugotavlja, da se je pravni okvir na Irskem od takrat spremenil; spodbuja Komisijo, naj še naprej preprečuje zlorabe državne pomoči, pri katerih se nekaterim podjetjem odobrijo davčne olajšave;

27. ugotavlja, da ima mednarodna davčna konkurenca škodljive posledice; ponovno izraža podporo izvajanju drugega stebra Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD); globoko obžaluje izvršilno odredbo predsednika ZDA z dne 20 januarja 2025,

v kateri je navedeno, da globalni davčni sporazum OECD v Združenih državah ne velja niti učinkuje; poudarja pomen multilateralizma pri zagotavljanju, da multinacionalke plačajo pravičen delež davka tam, kjer se ustvarja vrednost; meni, da bi morala EU v celoti podpirati direktivo OECD o drugem stebru;

28. poudarja zaskrbljujoče koncentracije na različnih digitalnih trgih, kot so družbeni mediji, iskalniki, umetna inteligenca, storitve v oblaku, e-trgovanje, mikročipi in spletno oglaševanje; podčrtuje dejanski in potencialni negativni vpliv na konkurenčnost EU, odpornost dobavnih verig, svobodo medijev, zasebnost in varstvo podatkov, družbo in demokracijo; poziva Komisijo, naj obravnava vprašanja, ki so specifična za tehnološki trg, vključno z infrastrukturno močjo na ravni programske opreme ter računalništva o oblaku, vertikalno koncentracijo, manipulacijo algoritmov v digitalni javni sferi in tržnim učinkom na digitalnih trgih, kar dokazuje napredek, dosežen v okviru uredbe o digitalnih trgih; poleg tega poziva k začetku novih preiskav v sektorju storitev v oblaku, da bi še naprej zagotovili pošteno konkurenco in inovacije, pri čemer je treba upoštevati stopnjo koncentracije trga v tem sektorju in protikonkurenčne prakse, povezane z zapletenimi in nepreglednimi licenčnimi pogoji ali prisilnim združevanjem; poleg tega poziva Komisijo, naj obravnava vse večjo vertikalno koncentracijo prevladujočih akterjev v vrednostni verigi oglaševanja, ki ogroža sektor spletnega oglaševanja EU;

29. je seznanjen s hitrim razvojem storitev umetne inteligence, ki bi lahko povzročil koncentracijo na trgu; poziva Komisijo, naj za ta sektor uporabi ekosistemski pristop, vključno z razvojem in uporabo novih teorij škode, da bi se spoprijela z vse večjo vseprisotnostjo prevladujočih akterjev v tem sektorju; poudarja, da akt o digitalnih trgih vsebuje več določb, ki jih je treba uporabljati, da vratarji ne bi omejevali novih razvijalcev umetne inteligence, in poziva Komisijo, naj hitro ukrepa, da bi zmanjšali tveganje, da bi bili potrošniki na svojih mobilnih napravah prisiljeni uporabljati vnaprej določene storitve umetne inteligence, in sicer bi s tem zagotovili, da bodo uporabniki še naprej lahko izbirali med sistemi umetne inteligence in da bodo ti pregledni, s tem pa bi zaščitili konkurenco in izbiro potrošnikov; poziva Komisijo, naj preuči možnost, da bi generativno umetno inteligenco dodali v akt o digitalnih trgih kot novo jedrno platformno storitev;

30. ugotavlja, da veliki akterji uporabljajo svojo tržno moč, moč nad potrošniki, finančna sredstva ter koncentracijo podatkov na enem trgu, da pridobijo prednost tudi na drugih trgih; poudarja, da mali akterji ne morejo tekmovati z vsemi temi dejavniki, zato so državljani EU toliko bolj odvisni od majhnega števila podjetij zunaj EU, kar ogroža strateško avtonomijo; poziva, naj se dodobra pregleda izkoriščanje položaja prevladujočih akterjev v digitalnih sektorjih v drugih sektorjih, pa tudi strateško avtonomijo EU, tako da se revidira

smernice o združitvah, da bi zagotovili učinkovitejše pregledovanje izkoriščanja prevladujočega položaja;

31. ugotavlja, kako pomembni so podatki in orodja za analizo podatkov, saj so eden izmed dejavnikov, ki odvračajo od koncentracij na digitalnem trgu in prevzemov v digitalnem sektorju; poziva, naj v primeru koncentracij, ki vključujejo enega ali več operaterjev v digitalnih sektorjih, Evropski odbor za varstvo podatkov predloži mnenje v zvezi s pomembnostjo podatkovnih nizov za zadevno koncentracijo, osebnimi podatki, ki jih obdeluje cilj prevzema, in potencialnimi vplivi nameravane koncentracije na pravico do zasebnosti in varstva podatkov;

32. ima pomisleke zaradi vse večje uporabe mehanizmov dinamičnega oblikovanja cen po vsej EU; poziva Komisijo, naj preuči regulativne ukrepe proti zelo prilagodljivim in nepreglednim metodam oblikovanja cen;

33. poziva Komisijo k odločnemu izvrševanju vseh pravil o konkurenci, vključno z uredbo o tujih subvencijah in aktom o digitalnih trgih, da bi obravnavali prakse vratarjev ter spodbujali tekmovalne trge in pošteno konkurenco; poudarja, da mora imeti Komisija dovolj osebja za izvrševanje, hkrati pa ugotavlja, da lahko nova orodja ter znanstveniki in ekonomisti iz različnih disciplin prispevajo k boljšemu izvrševanju zakonodaje s področja konkurence; zlasti poudarja, da bi bilo treba akt o digitalnih trgih uporabljati dosledno in nepristransko ter da ga ne bi smeli spodkopavati zunanji pritiski; poudarja, da se akt o digitalnih trgih in morebitne globe ne smejo uporabljati kot pogajalsko sredstvo v razpravah o carinah, temveč kot temelj prizadevanj EU za zagotovitev poštenih in konkurenčnih digitalnih trgov; je seznanjen s šestimi postopki za ugotavljanje neskladnosti, ki so bili sproženi proti nekaterim imenovanim vratarjem; je globoko zaskrbljen zaradi morebitnih zamud pri kritičnih preiskavah in glede zmožnosti Komisije, da bo spoštovala svoje obveznosti o ukrepanju po najboljših močeh in brez nepotrebnega odlašanja sprejela odločitev o postopkih za ugotavljanje neskladnosti;

34. z zaskrbljenostjo opaža razdrobljenost na številnih potrošniških trgih, vključno s finančnimi storitvami, telekomunikacijami in energijo za gospodinjstva, ter poziva k hitrejšemu in večjemu povezovanju trgov, kjer so koristi za potrošnike, in priznavanju, da lahko to povezovanje trga spodbudi naložbe in inovacije;

35. je zaskrbljen zaradi visoke koncentracije v maloprodajnem, kmetijskem in avtomobilskem sektorju na čezmorskih ozemljih, saj pretirane cene, ki jih prevladujoča podjetja določajo za osnovne proizvode in storitve, povečujejo neenakosti, prekarnost in teritorialne razlike; poziva Komisijo, naj začne preiskavo morebitnih zlorab prevladujočega položaja v skladu s členom 102 PDEU;

36. z zaskrbljenostjo ugotavlja visoko stopnjo koncentracije trga v evropskem finančnem sektorju in njegovo trajno preveliko odvisnost od omejenega števila ponudnikov storitev iz tretjih držav; ugotavlja, da imajo tri največje bonitetne agencije še vedno več kot 90-odstotni tržni delež; je zaskrbljen zaradi vztrajne visoke koncentracije na revizijskem trgu subjektov javnega interesa, ko štiri podjetja poberejo večino sredstev EU, namenjenih za revizije subjektov javnega interesa, kar omejuje izbiro in pomeni tveganje nadzorne pasti; poziva Komisijo, naj predstavi oceno učinka o možnostih za obravnavo teh pomislekov; poziva Komisijo, naj skrbno oceni javne razpise za strokovno znanje udeležencev na revizijskem trgu, da bi se izognili morebitnim navzkrižjem interesov;

37. izraža zaskrbljenost zaradi krize zaradi cen hrane in v zvezi s tem ugotavlja, da je tržna koncentracija v verigah preskrbe s hrano visoka; ponovno poziva Komisijo, naj nujno natančno analizira obseg in učinek nakupovalnih zavezništev, pri tem pa posebno pozornost nameni zagotavljanju poštene konkurence in večje preglednosti v poslovnih praksah verig supermarketov in hipermarketov, zlasti kadar vplivajo na vrednost blagovne znamke in izbiro proizvodov ali kadar omejujejo inovacije ali primerljivost cen; v zvezi s tem opozarja na tržno koncentracijo v trgovini s kmetijskimi proizvodi, kjer štiri podjetja predstavljajo večino svetovne trgovine s pridelki; obžaluje, da je Komisija kljub pomislekom glede konkurence leta 2024 vseeno pogojno odobrila združitev družb Bunge in Viterra (M.11204); poziva Komisijo, naj obravnava prekomerno kopičenje moči v rokah peščice velikih akterjev na tem trgu, da bi okrepila pogajalski položaj kmetov in potrošnikov; v zvezi s tem poudarja izvajanje novega orodja za konkurenco;

38. opozarja na visoke neto dobičke bank EU v tem obdobju inflacije, predvsem zaradi zapoznelega prenosa hitrega zaostrovanja denarne politike na obrestne mere za depozite;

39. je še posebej zaskrbljen zaradi prevladujočega položaja dveh mednarodnih kartičnih shem na plačilnem trgu EU in njunih praks, ki poglabljata in razširjata njun prevladujoči položaj na tem trgu, kar bi lahko še povečalo ovire za vstop in oviralo dolgoročne inovacije[1] ter povzročilo višje stroške za podjetja v EU in navsezadnje tudi za potrošnike; poziva Komisijo, naj sprejme odločne ukrepe, in poudarja, da je treba pregledati uredbo o medbančnih provizijah (Uredba (EU) 2015/751), da bi se spoprijeli z znatnim povečanjem provizij, ki jih zaračunavajo mednarodni kartični sistemi, ter zagotovili pravično, konkurenčno in pregledno tržno okolje;

---

[1] Posebno poročilo Evropskega računskega sodišča: „Digitalna plačila v EU: kljub nekaterim pomanjkljivostim so zdaj varnejša, hitrejša in cenejša“, 9. januar 2025, https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2025-01/SR-2025-01_SL.pdf.

Vključenost Parlamenta

40. poudarja, da bi moral biti Parlament v zadostni meri vključen v oblikovanje politike konkurence; svari pred pretiranim zanašanjem na instrumente mehkega prava, kot so smernice in začasni okviri, v katerih je sodelovanje Parlamenta omejeno; poziva Komisijo, naj se začne pogajati za sklenitev medinstitucionalnega sporazuma o politiki konkurence, da bi formalno opredelili prednostne naloge izvrševanja tudi za Parlament; poziva Evropski svet, naj sprejme sklep na podlagi člena 48(7) PEU, ki bo omogočal sprejemanje zakonodajnih aktov na področju politike konkurence po rednem zakonodajnem postopku; poudarja, da bi moral biti Parlament kot opazovalec bolj vključen v dejavnosti delovnih skupin in strokovnih skupin v Mednarodni mreži za konkurenco in OECD, pa tudi v skupino na visoki ravni za akt o digitalnih trgih;

41. poziva izvršno podpredsednico Komisije, pristojno tudi za politiko konkurence, naj ostane v tesnem stiku s pristojnim odborom Parlamenta in njegovo delovno skupino za vprašanja konkurence;

°

° °

42. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.